

Natuurtoets

Verleggen strandopgang Brederopad
Zuid-Kennemer duinen

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ►

Opdrachtgever:

Vereniging Van Strandpachters Zandvoort

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

[Onze vestigingen](#)

[REDACTED]

[REDACTED]@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 205151

Datum: 17-5-2024

Projectleider: [REDACTED]

Opgesteld: [REDACTED] en [REDACTED]

Gecontroleerd: [REDACTED]

Status: Concept

Versie: 1

© 2024 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Disclaimer: Dit rapport is opgesteld als onafhankelijke toets, met inachtneming van de informatie die is aangeleverd door de opdrachtgever en de beschikbare informatie over het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten op of nabij het plangebied. Dit voor zover deze bekend zijn op het moment van onderzoek en rapportage. Het veldonderzoek is met de grootste zorgvuldigheid en deskundigheid uitgevoerd. Desondanks kan niet volledig worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt. Evenmin kan worden uitgesloten dat na het veldbezoek soorten zich alsnog op het plangebied hebben gevestigd. Eelerwoude kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele (gevolg) schade als gevolg van later beschikbaar komende informatie of kennis. Aan de in het rapport opgenomen conclusies kunnen geen rechten worden ontleend.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Huidige situatie en ontwikkeling	7
2.1	Huidige situatie.....	7
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	8
3	Wettelijk beschermingskader Natuur	10
3.1	Inleiding	10
3.2	Bescherming van soorten	10
3.3	Zorgplichten	11
3.4	Bescherming van gebieden.....	12
3.5	Bescherming van houtopstanden	13
3.6	Natuurnetwerk Nederland	14
4	Methode	15
4.1	Inleiding	15
4.2	Bureauonderzoek	15
4.3	Terreinbezoek	15
5	Resultaten en bevindingen soortenbescherming	16
5.1	Inleiding	16
5.2	Beschermde soorten.....	16
5.3	Overige (Rode Lijst) soorten	21
5.4	Gebieden	21
5.5	Houtopstanden.....	21
5.6	Natuurnetwerk Nederland	21
6	Voortoets Natura 2000	22
6.1	Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid	22
6.2	Instandhoudingsdoelen	22
6.3	Aanwezige instandhoudingsdoelen in plangebied	23
6.4	Effecten realiseren nieuwe strandopgang.....	23
6.5	Effecten verwijderen noordelijke strandopgang	25
6.6	Som effecten realisatie en verwijderen strandopgang.....	26
7	Conclusies en aanbevelingen	27
7.1	Beschermde soorten.....	27
7.2	Bescherming gebieden	30
7.3	Bescherming houtopstanden	30
7.4	Natuurnetwerk Nederland	30

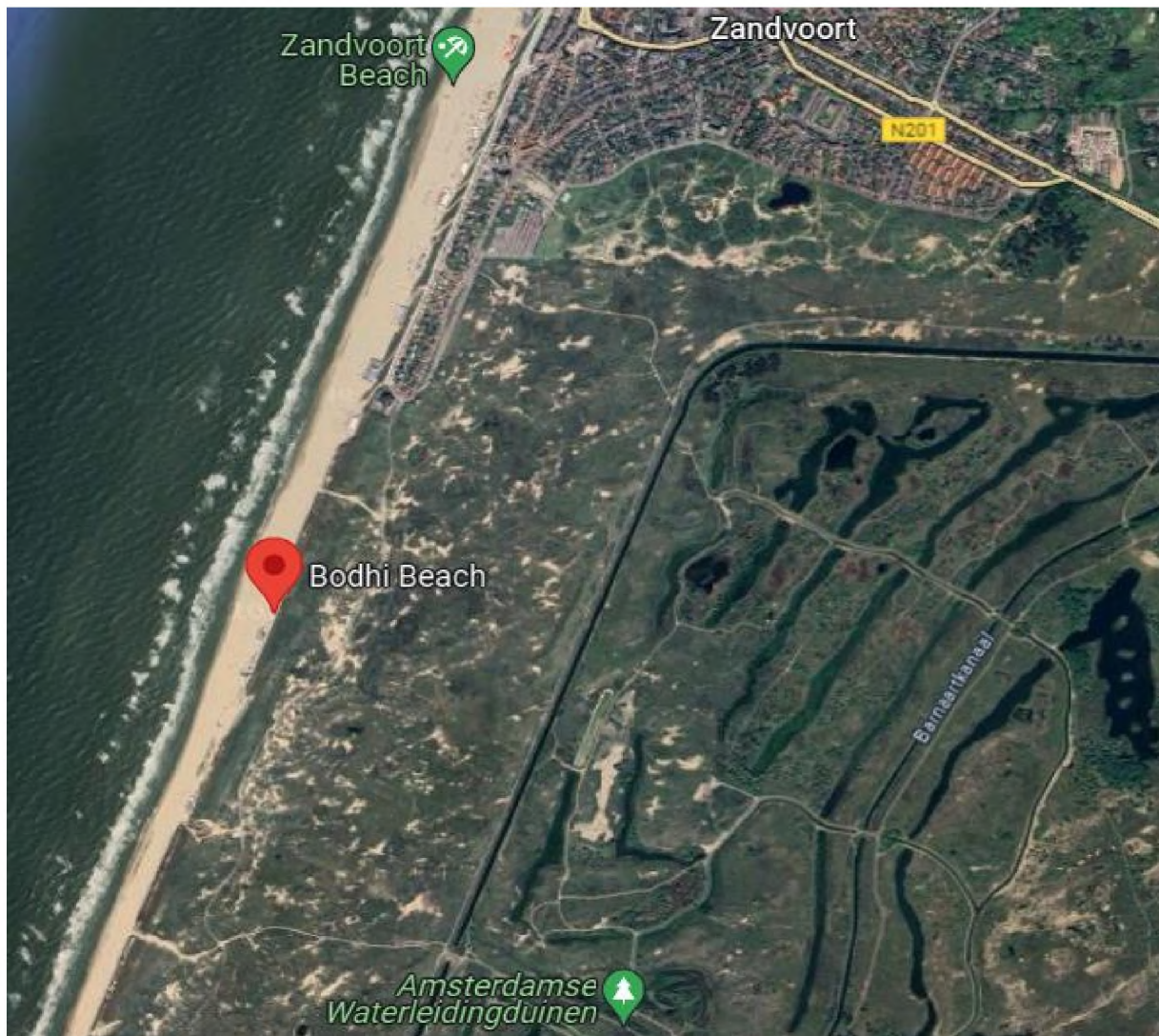
7.5	Geldigheid rapportage.....	31
	Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving.....	33
	Bijlage 2 Instandhoudingsdoelen Kennemerland – Zuid.....	38

1 Inleiding

De initiatiefnemers zijn voornemens een bestaande strandopgang het Brederopad te verleggen. Hiervoor wordt een nieuwe strandopgang gemaakt vanaf het bestaande wandelpad door de duinen naar het strand toe, ter hoogte van Bodhi Beach paviljoen te Zandvoort (afbeelding 1). Hiervoor zal een deel van het duinhabitat verloren gaan, in het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid. Met het verleggen wordt de huidige strandopgang verwijderd.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van het natuurbeschermingsrecht.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Ook wordt getoetst aan de Natura-2000 instandhoudingsdoelen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

afbeelding 1. De ligging van het plangebied.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt ter hoogte van Bodhi Beach paviljoen te Zandvoort in Noord-Holland. Het betreft een deel van het duin tussen het bestaande wandelpad en het strand. Het plangebied ligt geheel in het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid met diverse habitattypen zoals duindoornstruweel, grijze duinen (duingras en mos) die in elkaar overlopen, mogelijk zijn er ook stukjes witte duinen en embryonale duinen. Vanaf het bestaande wandelpad met hekwerk er langs zit een houten deur, hier is de grond meer open zand en gaat dan over naar mosvegetatie en vervolgens naar duindoorn struweel afgewisseld met helm/duingrassen. Ook staan en liggen er enkele lage bomen (vlier). Het plangebied van bestaande wandelpad naar zee loopt eerst geleidelijk omhoog en dan ineens steil omhoog en dan weer relatief steil naar beneden. Op het duintop is een paar meter vlak en daar staat een electrakast, vanaf daar ligt een buis (met bedrading) naar beneden. Ten noorden van het paviljoen liggen voor het strand pionier duintoppen (embryonale) afgewisseld met helmgras (een derde zo hoog), zie afbeelding 3.

Binnen het plangebied is geen bebouwing, verlichting of paden gebruikt door mensen aanwezig. Tussen de strandtent en (bebouwde kom) Zandvoort ligt op circa 300 meter een bestaande strandopgang, waar mensen nu gebruik van maken (afbeelding 4).

afbeelding 2. impressie plangebied. Linksboven bestaande wandelpad met houtendeur. Rechtsboven kijkrichting naar zee. Rechtsonder damhert ontlasting. Rechtsonder ligplek damhert.

afbeelding 3. impressie van plangebied vanaf de duintop. Links kijkrichting zee. Rechts kijkrichting landinwaarts naar bestaand wandelpad.

afbeelding 3. Impressie plangebied. Links electra kast en rechts enkele bomen in het lage duin.

afbeelding 4. bestaande te verleggen strandopgang ten zuiden van Zandvoort en ten noorden van het plangebied.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De initiatiefnemer is voornemens om een wandelpad (strandopgang) aan te leggen vanaf het bestaande fietspad naar het strand toe. Hiervoor moet een deel van het duin met diverse habitattypes verwijderd worden. Voorgenomen is om het pad vanaf het bestaande fietspad 2 meter breed te maken naar het hoogste punt en dan na het hoogste punt een bocht te laten maken naar het strand toe van circa 6 meter breed zodat het niet meteen dicht stuift, zie voor de ligging en schets van het nieuwe pad afbeelding 5. De strandopgang zal vergelijkbaar zijn met de bestaande strandopgang ten noorden, zie in afbeelding 4. Daarnaast zal die bestaande

strandopgang, die bestaat uit een 5 meter breed zandpad dat relatief recht naar zee loopt en steil is, komen te vervallen, zodat daar weer ruimte voor natuur komt. Verder zal er geen verlichting geplaatst worden.

afbeelding 5. Ontwerp en locatie van het nieuwe tracé van het pad (groene lijn). De strandopgang, ten noorden van de nieuwe strandopgang wordt opgeheven. Deze is helemaal bovenin (met de rode belijning) op deze afbeelding te zien.

3 Wettelijk beschermingskader Natuur

3.1 Inleiding

Het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn in de meeste gevallen het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante regels waaraan voldaan moet worden.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming (toetsing flora- en fauna-activiteit) is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “Andere soorten”.

Het systeem van de Omgevingswet wijkt af van wat eerder in de Wet natuurbescherming was opgenomen; er is niet langer sprake van absoluut verbod met een mogelijkheid om ontheffing van dit verbod te krijgen, maar van verbod behoudens wanneer men beschikt over een daartoe bedoelde omgevingsvergunning.

Voor welke situaties een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit nodig is vastgelegd in hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal):

Vogels (Vogelrichtlijnsoorten):

- er geldt vergunningplicht voor activiteiten die kunnen leiden tot het opzettelijk doden of vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 Vogelrichtlijn;
- tevens geldt vergunningplicht voor het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren én het opzettelijk storen van vogels.

Dit is vastgelegd in artikel 11.37 van het Bal.

Europees beschermde soorten:

- er geldt vergunningplicht voor het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk verstoren, doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- er geldt vergunningplicht voor het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren én het verstoren en het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bedoelde diersoorten;
- er geldt ook vergunningplicht voor het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Dit is vastgelegd in artikel 11.46 van het Bal.

Andere (nationaal) beschermde soorten:

- er geldt vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten zoals genoemd in bijlage IX, onder A van het Bal;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de hiervoor bedoelde dieren;

- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B van het Bal.

Dit is vastgelegd in artikel 11.54 van het Bal.

De vergunningplicht zoals hiervoor benoemd is niet absoluut. Het verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde handelingen uit te voeren bestaat niet als er voor bepaalde handelingen of activiteiten een vrijstelling is verleend. Dergelijke vrijstellingen kunnen landelijk gelden en worden door de Minister vastgesteld. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening ook bepaalde vrijstellingen verlenen. Deze vrijstellingen verschillen per provincie.

Er bestaan ook andere wetsinstrumenten die een vergunningplicht uitsluiten. Dit kan doordat bepaalde activiteiten zijn opgenomen in een programma, of dat de handelingen worden uitgevoerd op grond van een aangewezen gedragscode. Wanneer dit aan de orde is wordt dit verderop in het rapport toegelicht.

Tot slot gelden onder de Omgevingswet een aantal (nieuwe en uitgebreide) specifieke zorgplichtbepalingen. Deze worden in paragraaf 3.3 toegelicht. Belangrijk is dat vanaf 2024 ook een specifieke zorgplicht geldt voor soorten die op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst. Deze zorgplicht heeft tot gevolg dat ook vooraf moet worden nagegaan of er een kans is dat één of meer van deze Rode lijst-soorten binnen of in de directe omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. Dit voor zover het om soorten gaat die niet al onder het hiervoor beschreven beschermingsregime vallen en waarvoor vergunningplicht geldt in geval van handelingen met schadelijke gevolgen. Voor deze Rode lijst-soorten is in hoofdstuk 5 een eigen paragraaf opgenomen.

Voor iedere activiteit, handeling, ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot vergunningplicht, of dat mogelijk een vrijstelling van deze vergunningplicht geldt. Maar ook of er mogelijk een specifieke zorgplicht van toepassing kan zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet.

3.3 Zorgplichten

Algemene zorgplicht

In artikel 1.7 van de Omgevingswet is opgenomen dat iedereen die weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving:

- alle maatregelen moet nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- als die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, moet hij die gevolgen zoveel mogelijk beperken en ongedaan maken;
- als de gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, moet hij die activiteit achterwege laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Daarnaast is in artikel 1.7a van de Omgevingswet ook een algemeen verbod opgenomen. Daarin is vastgelegd dat het verboden is om een activiteit te verrichten of na te laten als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving (dreigen te) ontstaan. Het betekent bijvoorbeeld dat het verboden is onnodig dieren en planten te doden, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Verder is het op grond van artikel 2.1 van de Wet dieren verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Dat geldt ook voor in het wild levende dieren.

Specifieke zorgplichten

Naast deze algemene zorgplichten gelden vanaf 2024 ook een aantal specifieke zorgplichten (artikel 4.3 van de Omgevingswet).

Deze specifieke zorgplichten in relatie tot natuur staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Flora- en fauna-activiteiten

Voor dit plan zijn de in artikel 11.27 van het Bal opgenomen specifieke zorgplichten voor het uitvoeren van Flora- en fauna-activiteiten van belang.

Samengevat komen deze zorgplichten op het volgende neer:

Een ieder die een activiteit wil gaan uitvoeren en waarbij hij of zij weet, of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden of soorten dan is hij/zij verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen of zelfs de activiteit niet uit te voeren. Is er toch noodzaak voor deze activiteit en kunnen de nadelige gevolgen niet geheel worden voorkomen dan moet er voor gezorgd worden die gevolgen zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Meer specifiek geldt een plicht om:

voorafgaand aan de activiteit na te (laten) gaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op of nabij de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid daarvan:

- van nature in Nederland in het wild levende vogels;
- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX bij het Bal of in de (Nederlandse) Rode lijsten; en
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

Wanneer dit het geval is dient de initiatiefnemer op objectieve wijze (laten) vaststellen dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Kan dat niet dan zal moeten worden nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten en moet er (aantoonbaar) passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen, wordt gemonitord of de maatregelen werken en worden zo nodig herstelmaatregelen uitgevoerd.

3.4 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming (toetsing Natura 2000-activiteit) worden binnen de Omgevingswet de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten of projecten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Essentieel is dat vergunningplicht geldt als uit een Natura 2000-toets volgt dat activiteiten een verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied.

Net als bij soorten zijn er ook in de wet mogelijkheden om van deze vergunningplicht af te wijken wanneer de bepaalde activiteit is vastgelegd in een programma, de provinciale omgevingsverordening of ministeriële regeling. Dit is vastgelegd in paragraaf 11.1.2 van het Bal.

De Natura 2000-toets is een aparte toets en is in hoofdstuk 6 nader uitgewerkt.

3.5 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van een boom of bomen uit een houtopstand is niet zomaar toegestaan onder de Omgevingswet. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder houtopstand wordt verstaan:

- iedere zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwingscontour houtkap' bij besluit vast. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en maatwerkvoorschrift. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwingscontour houtkap. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel geldt er geen meld- en herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwingscontour houtkap;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De provincie kan middels een maatwerkvoorschrift een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan met een maatwerkvoorschrift afwijken van de Rijksregels over vellen en herbeplanten. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning van de gemeente nodig. Het aanvragen van deze omgevingsvergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar worden gedaan.

Voor onderstaande houtopstanden geldt geen melding- en herplantplicht:

- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

3.6 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Het plan gebied ligt in het Natura 2000-gebied en in het NNN .

Een toetsing aan het natuurbeleid is alleen noodzakelijk als de ontwikkeling in strijd is met het omgevingsplan. Het verplaatsen van een strandopgang is niet in strijd met het "bestemmingsplan strand en duin". In een aantal provincies kent het natuurbeleid externe werking of zijn bepalingen opgenomen waaraan het omgevingsplan dient te voldoen. Dit is vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening. Daar waar dit aan de orde is wordt dit in de volgende hoofdstukken toegelicht.

4 Methode

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna);
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database.

4.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door [REDACTED] uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 15-2-2024 bij 13°C, bewolkt weer en windkracht 1 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt het natuurbeschermingsrecht, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Resultaten en bevindingen

soortenbescherming

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. In paragraaf 5.2 worden de waarnemingen en resultaten vermeld van soorten waarvoor onder de Omgevingswet mogelijk een vergunningsplicht (of vrijstelling) geldt.

In paragraaf 5.3 worden de waarnemingen en resultaten vermeld van aangetroffen of mogelijk aan te treffen soorten die niet specifiek beschermd zijn op basis van de (verbods)artikelen zoals opgenomen in de artikelen 11.37, 11.46 of 11.54 van het Bal maar die op een Nederlandse Rode lijst zijn vermeld en waarvoor een specifieke zorgplicht geldt.

5.2 Beschermde soorten

5.2.1 Planten

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende soorten aangetroffen: duindoorns, duinsterretje, teunisbloem, mogelijk ook (duin)violetje, diverse distels, vergeet-me-nietje en grassen. Dit zijn duinsoorten (vooral kalkrijk). Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. In de omgeving zijn wel de beschermde planten zoals glad biggenkruid en bokkenorchis waargenomen (NDFF, 2024). Nader onderzoek naar deze soorten kan uitsluitsel geven of ze wel of niet voorkomen binnen het plangebied.

Effecten en vergunning

In het plangebied zijn mogelijk beschermde plantensoorten aanwezig. De werkzaamheden zijn het creëren van een strandopgang. Op die locatie van het (zand)pad zullen planten verloren gaan. Dit kunnen beschermde planten betreffen, waardoor op voorhand de negatieve effecten op beschermde planten niet zijn uit te sluiten. Nader onderzoek en/of een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit is aan de orde.

5.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, en mogelijk ook meervleermuis.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

In het plangebied zijn geen gebouwen (ook geen bunkers zichtbaar boven de grond) en geen geschikte bomen aanwezig die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De bomen zijn ongeschikt door de zeer geringe omvang en hoogte (niet hoger dan 2 meter). Negatieve effecten door de ontwikkeling op verblijfplaatsen is daarom uitgesloten.

Foerageergebieden en vliegroutes

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Ook de omgeving is geschikt als foerageergebied, onder meer door de aanwezigheid van duinen en groene omgeving.

Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen om zich langs te verplaatsen, zoals houtsingels, welke als vliegroute kunnen dienen (zie ook kader – Foerageergebieden en vliegroutes). Deze zijn binnen het gebied niet aanwezig. Negatieve effecten op essentieel foerageergebied en vliegroutes zijn daarmee uitgesloten.

Effecten en vergunning

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen voor vleermuizen te verwachten. Ook is er geen sprake van essentieel foerageergebied of vliegroute. Hierdoor zijn negatiever effecten uitgesloten. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit is niet aan de orde.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Overige zoogdieren

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (zie hoofdstuk 3) geldt dat voor de in de wet benoemde soorten of soortgroepen – in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

In de omgevingsverordening van de provincie Noord-Holland is voor de volgende (mogelijk) in het plangebied voorkomende soorten een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen voor ruimtelijke inrichting. Dit zijn soorten zoals; konijn, dwergmuis en bosmuis.

Soorten waarvoor geen vrijstelling van vergunningplicht geldt

Binnen het plangebied en in de omgeving komen damherten, voor deze zijn beschermd. In het plangebied zijn sporen (ontlasting) en ligplekken aangetroffen. Andere beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals boomarter, bunzing en eekhoorn, worden niet in het plangebied verwacht. Verblijfplaatsen ontbreken van deze soorten, er zijn geen bomen met nesten voor eekhoorn en geen bomen groot genoeg voor marterachtigen en ook geen sporen (ontlasting of prooi-resten) aangetroffen. Ook zijn er geen bekende

verspreidingsgegevens van deze soorten in de nabije omgeving (NDFF, 2024). Mogelijk dat voor enkele soorten het plangebied wel onderdeel uitmaakt als leefgebied, zoals foerageergebied, maar dit betreft echter geen essentieel leefgebied gezien de ligging in een groene omgeving (duingebied). Verblijfplaatsen en essentieel leefgebied zijn ter plaatse van de werkzaamheden niet aangetroffen en worden niet verwacht. Mogelijk maakt het plangebied wel onderdeel uit van het leefgebied van de betreffende soorten.

Effecten en vergunning

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ontwikkeling van het plangebied leidt mogelijk tot een beperkte afname van leefgebied van algemeen voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten” zoals de konijn. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Noord-Holland een vrijstelling van de vergunningsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt is het damhert. Binnen het plangebied zijn sporen aangetroffen zoals ontlasting en ook ligplekken (rust/slaapplekken). Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren is onwaarschijnlijk aangezien het damhert goed kan vluchten voor de werkzaamheden, echter gaat er wel leefgebied verloren. Het betreft hier geen essentiële rustplaats deze zijn steeds op andere plekken. De voorgenomen plannen voor een strandopgang zorgen wel voor een afname van het leefgebied van het damhert, echter deze kan gecompenseerd worden door de bestaande strandopgang ten noorden van het plangebied weer te compenseren door deze ten gunste van de soort te herstellen. Een nader onderzoek en/of een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit is niet nodig.

5.2.3 Vogels

Alle vogels zijn als soort beschermd onder de Omgevingswet. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Jaarrond beschermde nesten

Verblijfplaatsen van vogelsoorten, of aanwijzingen (braakballen of uitwerpselen) hiertoe, die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruikmaken zijn niet aangetroffen binnen het plangebied en worden op basis van de aanwezige terreintypen ook niet verwacht (geen bebouwing/geen gestikte bomen). Mogelijk dat enkele soorten jaarrond beschermde nesten wel het plangebied gebruiken als onderdeel van hun leefgebied, zoals buizerd, huismus en kerkuil.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

In deze situatie zijn enkele vogelsoorten aangetroffen dan wel te verwachten waarvan de functionele leefomgeving (zie kader) jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als zwarte roodstaart, koolmees, etc.

Kader – Functionele leefomgeving

De functionele leefomgeving van een nest en rustplaats is de omgeving van die plaatsen die nodig is om ze als zodanig te laten functioneren. Een nest kan alleen succesvol functioneren als er voldoende habitat van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen voortplanten. Het hele proces van eieren leggen tot en met het opgroeien van de jongen, schuilen en slapen moet er plaats kunnen vinden. Voor de huismus zijn enkele voorbeelden winterharde struiken, droge zandige plekken en een waterbron met dichtbij dekkingsmogelijkheden. Voor soorten met een jaarrond beschermde neststatus geldt dat het omliggende habitat ook van voldoende kwaliteit moet blijven voor het nest om te functioneren. Daarnaast kunnen er zwaarwegende redenen van ecologische aard zijn die bepalen dat een nest én de functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn. Afhankelijk van de lokale staat van instandhouding en de verdere kwaliteit van het leefgebied kunnen elementen die cruciaal zijn voor het nestsucces beschermd zijn.

Overige (broed)vogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van bossen, struwelen en duinen. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; zilvermeeuw, kokmeeuw, houtduif, merel, roodborst en winterkoning. Binnen het plangebied kunnen kleine nesten in het duindoornstruweel aanwezig zijn van algemeen voorkomende broedvogels.

Effecten en vergunning

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit noodzakelijk. Gezien er geen geschikte locaties zijn aangetroffen voor deze categorie soorten zijn negatieve effecten uitgesloten.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Gelet op de beperkte omvang van de projectlocatie en de geschikt omgeving voor deze soorten, gaat het om slechts enkele broedparen van genoemde algemeen voorkomende soorten. In de omgeving zijn voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

5.2.4 Reptielen

Beschermde reptielen, zoals ringslang, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen. Wel komt de beschermde zandhagedis in de omgeving voor (NDFF, 2024). Deze komt verspreid voor in het duingebied en maakt gebruik van zanderige zuidhelling als voortplantingsplekken (holletjes onder de grond). Ze overwinteren onder de grond op vorstvrij vergraafbare bodems in de duinen. Binnen het plangebied komen geen tot matig geschikte voortplantingsplekken voor. Het plangebied is wel geschikt als foerageer- en winterverblijfplaats. .

Effecten en vergunning

Door het creëren van een strandopgang kunnen holletjes/ potentiële winterverblijfplaatsen van zandhagedis verloren gaan. Doordat de oude strandopgang opgeheven wordt kan deze weer geschikt worden als winterverblijfplaats voor de zandhagedis. Als de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode van de zandhagedis wordt uitgevoerd zal er geen negatief effect op zandhagedissen zelf plaats vinden. Dit kan opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol. Een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit is nodig.

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

5.2.5 Amfibieën

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (zie hoofdstuk 3) geldt dat voor de in de wet benoemde amfibieën – in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

In de omgevingsvergunning van de provincie Noord-Holland is voor de volgende in het plangebied voorkomende amfibieën een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen voor ruimtelijke inrichting: bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Deze kunnen het plangebied gebruiken als landbiotoop. In het plangebied zelf zijn geen (jaarrond) water dragende elementen aanwezig.

Soorten waarvoor geen vrijstelling van vergunningplicht geldt

In de omgeving van het plangebied komt de beschermde rugstreepad voor (NDFF, 2024). Binnen het plangebied is geen water tijdens het veldbezoek waargenomen, waarschijnlijk is dat ook in het voorjaar niet het geval en dan is er binnen het plangebied geen voortplantingsplek. De rugstreepad is een mobiele soort en overwinterd op vorstvrije vergraafbare bodems, meestal in de buurt van voortplantingswater. Het dichtstbij zijnde water is op circa 300 meter, waardoor het plangebied potentieel winterverblijf kan zijn.

Effecten en vergunning

Door het creëren van een strandopgang kunnen negatieve effecten optreden. Het plangebied heeft holletjes/ potentiële winterverblijfplaatsen voor de rugstreepad die verloren gaan. Door het opheffen van de oude strandopgang kunnen daar nieuwe winterverblijfplaatsen ontstaan. Als de werkzaamheden buiten de kwetsbare winterperiode van de rugstreepad wordt uitgevoerd zal er geen negatief effect op de soort zelf plaats vinden. Dit kan opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de rugstreepad is noodzakelijk.

5.2.6 Vissen

Binnen het plangebied zijn geen watervoerende elementen (sloten, poelen, enzovoort) aanwezig. Derhalve ontbreekt geschikt leefgebied voor vissen en zijn deze dan ook niet aanwezig.

Effecten en vergunning

Negatieve effecten door de ontwikkeling op vissen zijn uitgesloten, een vergunning is niet noodzakelijk.

5.2.7 Ongewervelden

Soorten als gevlekte witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel, groene glazenmaker, platte schijfhoren en grote weerschijnvlinder worden niet verwacht binnen het plangebied. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit venranden, krabbenscheervegetaties, heldere beekjes en aantasting van waardplanten als de boswilg, grauwe wilg en kers. Wel zijn er verspreidingsgegevens bekend van dergelijke beschermde ongewervelden in de omgeving van het plangebied (NDFF, 2023). Dit zijn aardbeivlinder, duinparelmoervlinder, gevlekte witsnuitlibel, grote vos en mogelijk ook de nauwe korfslak.

Effecten en vergunning

Door de werkzaamheden (creëren van strandopgang), wat een kleine lokale ingreep is, kunnen vlinders vluchten naar een locatie zonder werkzaamheden. Na de werkzaamheden is de rand van het pad weer geschikt als leefgebied van de diverse vlinders. Echter met de nauwe korfslak (een habitatrichtlijn soort en rode lijstsoort) moet rekening gehouden worden, zodat negatieve effecten worden voorkomen. Dit door het strooisel te verplaatsen zodat eventuele aanwezige korfslakken niet worden gedood. Nader onderzoek of het

aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor beschermde ongewervelden is daarom niet noodzakelijk.

5.3 Overige (Rode Lijst) soorten

Naar aanleiding van het veldbezoek en het bureauonderzoek zijn, naast de eerder beschreven soorten of soortgroepen in en rond het plangebied nog een aantal andere soorten te verwachten². Het gaat voor deze soorten om een kans dat deze in het plangebied kunnen worden aangetroffen. Voor deze soorten geldt geen vergunningplicht. Wel is het aan zowel initiatiefnemer alsook de uitvoerders om vooraf na te gaan of de ingrepen gevolgen kunnen hebben voor aangetroffen soorten.

Onderstaande Rode lijst-soorten zijn in het plangebied te verwachten:

- Kleverige reigersbek
- Gewone vleugeltjesbloem
- Kleine parelmoervlinder
- Heivlinder

5.4 Gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

Het plangebied ligt in het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat er negatieve effecten op het aanwezig habitatype (aangewezen doelsoorten) aannemelijk is. In hoofdstuk 6 wordt de ontwikkeling getoetst aan de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een stikstofberekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Echter, de gegevens die voor deze berekening noodzakelijk zijn, zijn in deze fase van de ontwikkeling nog niet beschikbaar of nog niet concreet. De berekening wordt in een latere fase van het project uitgevoerd.

5.5 Houtopstanden

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt. Er staan wel enkele bomen in het plangebied maar daar kan omheen gewerkt worden. De bomen in het plangebied vallen wel houtopstanden.

5.6 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied en de directe omgeving maken onderdeel uit van het NNN. Doordat het verplaatsen van een strandopgang niet in strijd is met het aanwezige bestemmingsplan “Strand en Duin”, is een Met de voorgenomen werkzaamheden verkleint het oppervlak aan NNN-gebied. toetsing aan het natuurbeleid van Noord-Holland niet noodzakelijk.

² De opsomming in deze paragraaf is gebaseerd op informatie uit het NDFF of bij Eelerwoude bekende informatie of gedane waarnemingen tijdens het veldbezoek. Het kan niet worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt, of ten tijde van het veldbezoek niet aanwezig waren of waarvan geen algemeen beschikbare informatie over voorkomen in of rond het plangebied bekend is. Op basis van de zorgplichtbepalingen blijft initiatiefnemer of uitvoerder (een ieder) zelf verantwoordelijk om vooraf na te gaan of bepaalde soorten die op een rode lijst zijn geplaatst nadelige gevolgen kunnen ondervinden door de uit te voeren activiteit. Is dit het geval dan is degene ook wettelijk verplicht alles te doen wat in zijn of haar macht ligt om deze nadelige gevolgen te voorkomen of – indien dat niet meer mogelijk is – deze gevolgen te niet te doen of te mitigeren. Het niet naleven van deze zorgplicht kan bestuursrechtelijk worden gehandhaafd.

6 Voortoets Natura 2000

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op aanwezigheid van habitattypen, habitatssoorten broedvogels en/of niet-broedvogels welke zijn aangewezen voor het betreffende Natura 2000-gebied. Vervolgens worden de mogelijke effecten van de ontwikkeling op deze kwalificerende waarden en de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied beschreven.

6.1 Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid

Basisgegevens

Natura 2000-gebied	Kennemerland-Zuid
Status	Habitatrichtlijn
Site code	NL1000012
Provincie	Noord-Holland, Zuid-Holland
Gemeente	Bloemendaal, Haarlem, Heemstede Noordwijk, Velsen, Zandvoort
Oppervlakte	8171 ha

Kenschets gebied

Het gebied Kennemerland-Zuid is een uitgestrekt duingebied aan de zuidkant van het Noordzeekanaal. Het omvat onder meer het Nationaal Park Zuid-Kennemerland en de Amsterdamse Waterleidingduinen. De rijkdom van het gebied hangt samen met de breedte van de duinen, het hoge kalkgehalte, het uitblijven van grootschalige vergravingen (vooral in de noordelijke helft) en de historische, kleinschalige agrarische invloed vanuit oude zeedorpen. Bovendien is het aansluitende strandwallenlandschap op veel plaatsen bewaard gebleven. In de binnenduintrand liggen diverse oude landgoedbossen met goed ontwikkelde stinzenflora.

6.2 Instandhoudingsdoelen

Algemene instandhoudingsdoelen

Voor Natura 2000-gebieden is een aantal algemene instandhoudingsdoelen geformuleerd:

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk zowel binnen Nederland, als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende habitattypen en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Kernopgaven

Aan Kennemerland-Zuid zijn de volgende kernopgaven toebedeeld:

- 2.01: Ruimte voor natuurlijke verstuing: witte duinen en embryonale duinen onder meer van belang als habitat voor kleine mantelmeeuw, dwergstern, bontbekplevier en strandplevier.

- 2.02,SG (sense of urgency: beheeropgave): Uitbreiding en herstel kwaliteit van grijze duinen, ook als habitat van tapuit, velduil en blauwe kiekendief, door tegengaan vergrassing en verstruweling.
- 2.04: Uitbreiding oppervlakte (ook in zeereep) en verbetering kwaliteit (structuurvariatie en soortenrijkdom) van duinbossen (droog).
- 2.05,W (Wateropgave): Behoud oppervlakte en herstel kwaliteit van vochtige duinvalleien (kalkrijk). Behoud vochtige duinvalleien als habitat van roerdomp, lepelaar, blauwe kiekendief, velduil, noordse woelmuis, nauwe korfslak en groenknolorchis (vergroting oppervlakte is vrijwel overal gedaan). Op Terschelling en Schiermonnikoog meer ruimte voor duinbossen (vochtig).

Instandhoudingdoelen op gebiedsniveau

Het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid is aangewezen voor 16 habitattypen en 4 habitatsoorten. Binnen het aanwijzingsbesluit van dit gebied zijn hiervoor instandhoudingsdoelen vastgelegd. In bijlage 2 zijn de instandhoudingsdoelen opgenomen.

6.3 Aanwezige instandhoudingsdoelen in plangebied

Het plangebied omvat zowel de nieuwe strandopgang als de huidige strandopgang aan de noordkant.

De huidige strandopgang wordt omringd door habitattypen H2130A aan noordoostzijde, aan de zuidzijde is wat H2160 aanwezig, aan de westkant is H2110 aanwezig en het overgrote deel van de strandopgang wordt omringd met H2120.

Op locatie binnen het zoekgebied van de nieuwe strandopgang zijn de volgende habitattypen aanwezig:

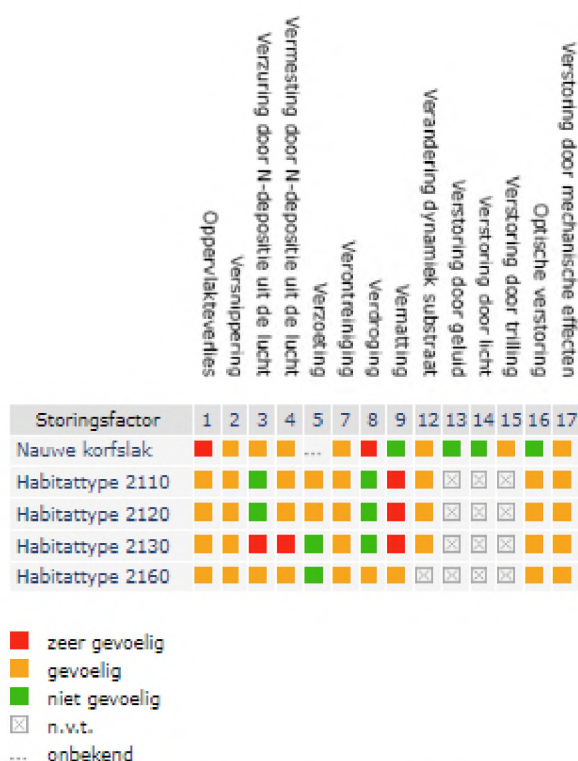
- H2110: Embryonale duinen. Een strookje tussen strand en witte duinen
- H2120 witte duinen. Een breder strook (circa 45 meter breed) witte duinen tussen embryonale duinen en duindoornstruwelen in.
- H2160 Duindoornstruwelen: Een strook van circa 50 meter breed tussen de witte duinen en grijze duinen kalkrijk in.
- H2130A grijze duinen kalkrijk: oostelijk van de strook met duindoornstruweel.

Andere habitattypen zijn niet aanwezig in of binnen een straal van 300 meter nabij het plangebied.

Ook is leefgebied van de nauwe korfslak mogelijk aanwezig in het plangebied in het habitatype H2160. De andere 3 habitatsoorten (meervleermuis, groenknolorchis en kleine modderkruiper) hebben geen leefgebied in of rondom het plangebied.

6.4 Effecten realiseren nieuwe strandopgang

Met behulp van de effectenindicator (BIJ12, 2024) zijn de effecten van het realiseren van de nieuwe strandgang in beeld gebracht. In afbeelding 6 is de effectenindicator in beeld gebracht.

Afbeelding 6: Effectenindicator aanwezige habitattypen en soorten in het plangebied (BIJ12, 2024)

Onderscheid moet gemaakt worden in tijdelijke en permanente effecten.

Tijdelijke effecten

Onder de tijdelijke effecten vallen de effecten door aanleg van het pad, waarbij verstoring door geluid, trilling, mechanische effecten en optische verstoring aan de orde zijn. Ook vermesting en verzuring kan een effect veroorzaken, wanneer het pad met mobiel materieel en extra rijbewegingen tot stand wordt gebracht (stikstofuitstoot en daarmee stikstofdepositie). Verzoeting, verontreiniging, verdroging, vernatting en verandering dynamiek substraat is niet aan de orde. Oppervlakteverlies en versnippering zijn permanente effecten.

Verzuring en vermesting

Het effect van verzuring en vermesting is in deze toetsing niet meegenomen. Om te bepalen of er sprake is van verzuring of vermesting dient een stikstofberekening te worden opgesteld.

Geluid, licht en trillingen

Effecten van geluid op de aanwezige habitats en leefgebied van de nauwe korfslak zijn uit te sluiten. De nauwe korfslak is ongevoelig voor geluidverstoring. Voor de habitattypen is geluidverstoring niet relevant.

Lichtverstoring en verstoring door trillingen zijn niet aan de orde, bij realisatie van de nieuwe strandopgang, doordat tijdens daglicht wordt gewerkt en er geen werkzaamheden worden verricht, waarbij trillingen worden veroorzaakt.

Mechanische effecten

Het realiseren van de nieuwe strandopgang gaat niet gepaard met zwaar materieel. Er zal vegetatie worden verwijderd en enkele werkzaamheden worden uitgevoerd. Hiervoor is zwaar materieel niet aan de orde.

Mechanische effecten zijn daarmee uitgesloten. Bovendien worden indien er door het gebied gereden moet

worden, rijplaten gebruikt waardoor verdichting van de bodem (en daarmee mechanische effecten) worden voorkomen.

Optische verstoring

Door aanwezigheid van mensen is er enige optische verstoring in het gebied door realisatie van deze nieuwe strandopgang. Deze optische verstoring is beperkt tot enkele dagen en op een klein deel van het duingebied, waardoor deze tijdelijke optische verstoring niet kan leiden tot een significant negatief effect.

Permanente effecten

Onder permanente effecten kan worden verstaan oppervlakteverlies, versnippering, verstoring door geluid en optische verstoring. Verzoeting, verontreiniging, verzuring en vermesting, verdroging, vernatting, verandering dynamiek substraat, verstoring door trilling, licht en verstoring van mechanische effecten is niet aan de orde.

Oppervlakteverlies

Door het realiseren van een strandopgang ter hoogte van Bodhi Beach is er oppervlakteverlies van de habitattypen die hier liggen. Het pad wordt 2 meter breed lopende naar het westen en 6 meter breed vanaf het hoogste punt tot aan het strand. Aansluitend aan het fietspad (in H2130A) is het pad 6 meter breed, zodat er fietsen gestald kunnen worden.

Dit betekent dat er oppervlakteverlies is van:

- H2110 circa 78 m² (13 * 6 meter);
- H2120 circa 390 m² (65 * 6 meter)
- H2160 circa 124 m² (6 * 6 meter + 44 * 2 meter). Tevens is dit 124 m² oppervlakte verlies van potentieel leefgebied van de nauwe korfslak.
- H2130A circa 400 m² (80 * 2 meter + 40 * 6 meter)

Versnippering

Naast het oppervlakteverlies is er tevens sprake van versnippering van H2110, H2120, H2160 en leefgebied van de nauwe korfslak op deze locatie. Dit doordat een pad dwars door de habitattypen en leefgebied wordt aangelegd.

Verstoring door geluid en optische verstoring

De nieuwe strandopgang veroorzaakt enige geluidsverstoring en optische verstoring door de aanwezigheid van mensen die van en naar het strand lopen. De nauwe korfslak is ongevoelig voor geluidsverstoring. Voor de habitattypen is geluidsverstoring niet relevant. De optische verstoring beperkt zich ook tot de mensen die van en naar het strand lopen. Dit veroorzaakt geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied.

6.5 Effecten verwijderen noordelijke strandopgang

Door de huidige strandopgang te verwijderen, komt hier ruimte vrij voor ontwikkeling van de naastgelegen habitattypen. Doordat de habitattypen er direct naast liggen, zal het pad makkelijk kunnen ontwikkelen naar de diverse habitattypen. Het huidige pad is circa 5 meter breed. Verdeeld over de habitattypen die er naast liggen betekent dat er ontwikkeld kan worden:

- H2110 circa 80 m² (Circa 16 * 5 meter)
- H2120 circa 590 m² (118 * 5 meter)
- H2130A circa 414 m² (52 meter lang * diverse breedte)

Duindoornstruwelen liggen ten zuiden van het pad. Eventueel kan dit ook worden ontwikkeld in plaats van een deel van oppervlakte H2120 of H2130A. Maar aangezien H2120 een uitbreidingsdoelstelling heeft en het oppervlakte H2160 verkleind mag worden ten gunste van H2120, is ontwikkeling naar H2120 hierbij het beste.

Door hier de strandgang weg te halen en af te sluiten, wordt verstoring een aanwezigheid van toeristen hier tot een minimum beperkt. Ook is er op deze locatie geen sprake meer van versnippering.

6.6 Som effecten realisatie en verwijderen strandopgang

De effecten van realisatie nieuwe strandopgang en verwijderen van de huidige strandopgang bepalen samen of negatieve effecten zijn te verwachten of dat negatieve effecten zijn uit te sluiten.

Het verwijderen van het huidige pad en realisatie van een nieuw pad zorgt voor verplaatsing van verstoring door geluid, optische verstoring en versnippering. Doordat de nieuwe strandopgang dichterbij de strandtenten komt, zal er meer gebruik worden gemaakt van de huidige voorzieningen en minder dwars door de duinen wordt gelopen. Dit maakt dat de nieuwe strandopgang ook een positief neveneffect oplevert.

Het oppervlakteverlies door het realiseren van de nieuwe strandopgang is minder dan het oppervlakte van habitattypen dat weer terug komt. Wel is er sprake van een tijdelijk verlies, omdat de habitattypen op het oude pad eerst nog tot ontwikkeling moeten komen.

In tabel 1 het verlies ten opzichte van de winst weergegeven.

Tabel 1: Overzicht oppervlakteverlies bij realisatie nieuwe strandopgang en oppervlaktewinst bij verwijderen huidige strandopgang

	Verlies	Winst	Som
H2110	78 m ²	80 m ²	+ 2 m ²
H2120	390 m ²	590 m ²	+ 200 m ²
H2160	124 m ²	0 m ²	-124 m ²
H2130A	400 m ²	414 m ²	+14 m ²

Voor H2120 en H2130A geldt een uitbreidingsdoelstelling. Met deze ontwikkeling wordt een bijdrage geleverd aan deze instandhoudingsdoelen. Voor H2160 geldt een behouddoelstelling of eventueel een afname ten gunste van een ander habitat, in dit geval ten gunste van het oppervlakte aan H2120. Dit omdat H2120 over een grote oppervlakte grenst aan het huidige pad en dit makkelijker daar tot ontwikkeling kan komen.

Tijdelijk is er sprake van oppervlakteverlies, maar na enige tijd is de vegetatie op het huidige pad weer hersteld en is het verlies van oppervlakte van de habitattypen volledig gecompenseerd.

Daarmee zijn significante negatieve effecten uitgesloten.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Beschermde soorten

In dit hoofdstuk worden eventuele effecten, op beschermde en vrijgestelde soorten, op beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) en houtopstanden, als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling beschreven. Tevens wordt de uitvoerbaarheid en haalbaarheid van de plannen beoordeeld. Tot slot worden adviezen gegeven om de plannen natuurinclusiever te ontwikkelen, inrichten en beheren.

7.1.1 Soorten waarvoor vergunningplicht geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

Planten

Conclusies

In de omgeving zijn beschermde planten zoals glad biggenkruid en bokkenorchis waargenomen (NDFF, 2024). Nader onderzoek naar deze soorten kan uitsluitsel geven of ze wel of niet voorkomen binnen het plangebied. Een nader onderzoek en/of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor beschermde flora is noodzakelijk.

Vleermuizen

Conclusies

Door het ontbreken van geschikte verblijfplaatsen voor gebouw en voor bewonende vleermuizen zijn nader onderzoek en een vergunningaanvraag voor vleermuisverblijfplaatsen niet aan de orde.

Nader onderzoek naar foerageergebieden en vliegroutes is niet noodzakelijk aangezien essentiële functies ontbreken.

Overige zoogdieren

Conclusies

Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt is het damhert. Binnen het plangebied zijn sporen aangetroffen zoals ontlasting en ook ligplekken (rust/slaapplekken). Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren is onwaarschijnlijk aangezien het damhert goed kan vluchten voor de werkzaamheden, echter gaat er wel leefgebied verloren, maar kan opgeheven worden doordat de oude strandopgang weer geschikt gemaakt wordt.

De activiteit leidt niet tot aantasting van het essentieel leefgebied van deze soorten. Dit omdat in de omgeving voldoende duingebied voorhanden is. Een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit is niet nodig.

Aanbevelingen

Bij het plaatsen van een hekwerk geen prikkeldraad gebruiken waar dieren (damherten) zich aan beschadigen.

Broedvogels

Conclusies

Nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is niet aan de orde voor jaarrond beschermde broedvogels.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving (cat. 5)

Gelet op de beperkte omvang van de projectlocatie en het beperkte aanbod aan geschikt leefgebied voor deze soorten, gaat het om slechts enkele broedparen van genoemde algemeen voorkomende soorten. In de omgeving zijn voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Aanbevelingen

Door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen³ uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien door een ecologisch deskundige middels een broedvogelinspectie is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Op basis van de Omgevingswet zijn alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

Reptielen

Conclusies

De beschermde zandhagedis kan niet op voorhand worden uitgesloten. Binnen het plangebied komen geen tot matig geschikte voortplantingsplekken voor. Het plangebied is wel geschikt als winterverblijfplaats (en foerageergebied).

Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor zandhagedis is noodzakelijk.

Amfibieën

Conclusies

De activiteit leidt mogelijk tot aantasting van de rugstreeppad en de rust- en winterverblijfplaats van de rugstreeppad. De rugstreeppad maken holletjes of maken gebruik van muizenholletjes als winterverblijfplaats die in het plangebied niet op voorhand zijn uit te sluiten. Ook is nader onderzoek naar winterverblijfplaatsen niet zinvol. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de rugstreeppad is noodzakelijk.

Vissen

Conclusies

Nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor beschermde vissen is niet noodzakelijk.

Ongewervelden

Conclusies

Er zijn verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in de omgeving van het plangebied (NDFF, 2023). Dit zijn aardbeivlinder, duinparelmoervlinder, gevlekte witsnuitlibel, grote vos en mogelijk ook de nauwe korfslak. Nader onderzoek kan uitwijzen of waardplanten van deze soorten binnen het plangebied staan. Verder is geen sprake van een essentiële foerageergebied, omdat de omgeving alternatief biedt. Nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor beschermde ongewervelden is daarom niet noodzakelijk.

Wel komt de beschermde korfslak mogelijk in het plangebied voor, door het strooisel te verplaatsen kan negatief effect op deze soort voorkomen worden.

Aanbevelingen

Door waardplanten zoals viooltjes, buntgras en andere grassen zoveel mogelijk te sparen, komt dat ten goede voor vlinders.

³ In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

7.1.2 Soorten waar specifieke zorgplicht op van toepassing is

Conclusies

Het is aannemelijk dat in het plangebied de volgende (Rode lijst) soorten worden aangetroffen:

- Kleverige reigersbek
- Gewone vleugeltjesbloem (in omgeving)
- Kleine parelmoervlinder
- Heivlinder

Het gaat allen om soorten welke op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst, maar waarvoor geen specifieke verplichting geldt voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit.

Uit de gegevens (NDFF, 2024) over het voorkomen van Rode lijst-soorten in of nabij het plangebied in relatie tot de voorgenomen werkzaamheden kunnen deze mogelijk nadelige gevolgen hebben voor de volgende soorten of hun nesten, eieren, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of groeiplaatsen(planten).

De zorgplicht houdt in dat dan passende preventieve maatregelen getroffen moeten worden om deze nadelige gevolgen te voorkomen. Of, indien dat niet mogelijk is, er passende herstelmaatregelen worden genomen. Voor deze soorten wordt geadviseerd om vooraf en tijdens de voorgenomen werkzaamheden of activiteiten een ecologisch specialist in te schakelen die u kan adviseren op welke wijze nadelige gevolgen kunnen worden voorkomen en/of welke passende (herstel) maatregelen nodig of mogelijk zijn. Zie ook paragraaf 3.7. en artikel 11.6 van het Bal.

Aanbevelingen

Voor deze soorten geldt dat bij de voorbereiding en ook bij de aanlegwerkzaamheden de in de wet opgenomen specifieke zorgplichten worden nageleefd. Zie hiervoor paragraaf 3.3. Wanneer dit aan de orde is wordt geadviseerd om het aantreffen van deze soorten in het plangebied én de door verantwoordelijke personen of organisaties getroffen maatregelen om schade aan deze soorten te voorkomen of te beperken goed te documenteren en vast te leggen. De specifieke zorgplichten kunnen niet alleen bestuursrechtelijk, maar ook strafrechtelijk worden gehandhaafd.

7.2 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten

Het verwijderen van het huidige pad en realisatie van een nieuw pad zorgt voor verplaatsing van verstoring door geluid, optische verstoring en versnippering. Doordat de nieuwe strandopgang dichterbij de strandtenten komt, zal er meer gebruik worden gemaakt van de huidige voorzieningen en minder dwars door de duinen wordt gelopen. Dit maakt dat de nieuwe strandopgang ook een positief neveneffect oplevert.

Het oppervlakteverlies door het realiseren van de nieuwe strandopgang is minder dan het oppervlakte van habitattypen dat weer terug komt. Wel is er sprake van een tijdelijk verlies, omdat de habitattypen op het oude pad eerst nog tot ontwikkeling moeten komen.

In tabel 2 is het verlies van oppervlakte van de habitattypen ten opzichte van de winst weergegeven.

Tabel 2: Overzicht oppervlakteverlies bij realisatie nieuwe strandopgang en oppervlaktewinst bij verwijderen huidige strandopgang

	Verlies	Winst	Som
H2110	78 m ²	80 m ²	+ 2 m ²
H2120	390 m ²	590 m ²	+ 200 m ²
H2160	124 m ²	0 m ²	-124 m ²
H2130A	400 m ²	414 m ²	+14 m ²

Met deze ontwikkeling wordt een bijdrage geleverd aan deze instandhoudingsdoelen.

Daarmee zijn significante negatieve effecten uitgesloten. Wel is er sprake van tijdelijke negatieve effecten, door tijdelijk verlies van habitatype.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een stikstofberekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. De realisatie van de nieuwe strandopgang en het verwijderen van de huidige strandopgang gaat mogelijk gepaard met de inzet van mobiele werktuigen, welke een stikstofemissie uitstoten.

Echter, de gegevens die voor deze berekening noodzakelijk zijn, zijn in deze fase van de ontwikkeling nog niet beschikbaar of nog niet concreet. Stikstofeffecten zijn daarom niet meegenomen in deze toetsing.

7.3 Bescherming houtopstanden

Aangezien de bomen binnen het plangebied vallen onder de definitie 'houtopstand' onder de Omgevingswet is een nadere toetsing voor provinciale regelgeving met betrekking noodzakelijk. Mogelijk is een gemeentelijke kapvergunning benodigd. Deze informatie kan worden opgevraagd bij de betreffende gemeente.

7.4 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied en de directe omgeving maken onderdeel uit van het NNN. Doordat het verplaatsen van een strandopgang niet in strijd is met het aanwezige bestemmingsplan "Strand en Duin", is een toetsing aan het natuurbeleid van Noord-Holland niet noodzakelijk.

7.5 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- ESRI Nederland (2021). <https://www.esri.nl/nl-nl/home>
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2021). Nederlandse Databank Flora en Fauna. <https://www.ndff.nl/>

Soortinformatie:

- www.ravon.nl
- www.libellennet.nl
- www.sovon.nl
- www.vlindernet.nl

Waarnemingen:

- ndff-ecogrid.nl

Soorten:

- Bij12 (2017). Kennisdocument Rugstreeppad Bufo calamita. Bij12, versie 1.0, Utrecht.
- Bij12 (2017). Kennisdocument Zandhagedis Lacerta agilis. Bij12, versie 1.0, Utrecht.

BIJ12. (2024, 03 12). [synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicatorappl](https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicatorappl). Opgehaald van Synbiosysalterra.nl:
https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicatorappl.aspx?selectTypenEnSoorten=Groenknolorchis%5E1903_7&selectTypenEnSoorten=Nauwe+korflak%5E1014_1&selectTypenEnSoorten=Embryonale+duinen%5E_2110&selectTypenEnSoorten=Witte+duinen%5E_2120&selectTyp

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

In de Omgevingswet is in artikel 1.7 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen verantwoordelijk is voor een veilige en gezonde leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan bestuursrechtelijk wel worden gehandhaafd. Daarnaast is in artikel 1.7a van de Omgevingswet ook een algemeen verbod opgenomen. Daarin is vastgelegd dat het verboden is om een activiteit te verrichten of na te laten als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving (dreigen te) ontstaan. Het betekent bijvoorbeeld dat het verboden is onnodig dieren en planten te doden, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd⁴.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of vergunning van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Omgevingswet gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd. De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling van vergunningplicht geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve vergunning);
- de activiteit deel uitmaakt van een vastgesteld programma;
- een vergunning is verkregen.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een vergunning of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);

⁴ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een vergunning worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met § 11.2 Bal*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 11.54 lid 2 sub a Bal*).

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vergunning worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende vergunningen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. de Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied);
2. het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Omgevingswet is niet altijd een vergunning nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren vrijgesteld van de vergunningplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet en Wet natuurbescherming is reeds ervaring opgedaan met een dergelijke programmatische aanpak. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een generieke vergunningen verleend. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Bijlage 2 Instandhoudingsdoelen Kennemerland – Zuid

Habitattypen

Habitatype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgave ?
H2110 - Embryonale duinen		definitief	=	=	C	2.01
H2120 - Witte duinen		definitief	>	>	B1	2.01
H2130A* - Grijze duinen	kalkrijk	definitief	>	>	A2	2.02,SG
H2130B* - Grijze duinen	kalkarm	definitief	=	>	B2	2.02,SG
H2130C* - Grijze duinen	helschraal	definitief	>	>	C	2.02,SG
H2150* - Duinheiden met struikhei		definitief	=	=	B1	
H2160 - Duindoornstruwelen		definitief	= (<)	=	A1	
H2170 - Kruiwilgstruwelen		definitief	= (<)	=	C	
H2180A - Duinbossen	droog	definitief	=	=	A1	2.04
H2180B - Duinbossen	vochtig	definitief	=	>	B1	
H2180C - Duinbossen	binnenduinrand	definitief	=	=	A1	
H2190A - Vochtige duinvalleien	open water	definitief	>	>	A1	2.05,W
H2190B - Vochtige duinvalleien	kalkrijk	definitief	>	>	B2	2.05,W
H2190C - Vochtige duinvalleien	ontkalkt	definitief	=	=	C	2.05,W
H2190D - Vochtige duinvalleien	hoge moerasplanten	definitief	>	>	B1	2.05,W
H2210* - Galigaanmoerassen		definitief	=	=	C	

Habitatrichtlijnsoorten

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
H1014 - Nauwe korfslak	definitief	=	=	=	A1	2.05,W
H1149 - Kleine modderkruiper	definitief	=	=	=		
H1318 - Meervleermuis	definitief	=	=	=	C	
H1903 - Groenknolorchis	definitief	>	>	>	C	2.05,W

Legenda: = behoud, > uitbreiding/ verbetering, =<) behoud oppervlakte maar mag achteruit gaan ten gunste van een andere in besluit met name genoemde waarde.

Relatieve bijdrage C= <2%, B1 = 2-6%, B2 = 6-15%, A1= 15-30%, A2 = 30-50%, A3 = 30-75%, A4 = > 75%

